

**NEMZETI VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG
ELNÖK**

Országgyűlési Hivatala

Irományszám: 13/2255

Érkezett: 2014 DEC 01.

A Nemzeti Választási Bizottság elnökének beszámolója a Nemzeti Választási Bizottságnak a nemzetiségi önkormányzati képviselők 2014. évi általános választásán végzett tevékenységéről

Előadó: Prof. Dr. Patyi András

Budapest, 2014. november

A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 13. § (2) bekezdésében foglalt hatáskörömnél fogva a Nemzeti Választási Bizottságnak a nemzetiségi önkormányzati képviselők 2014. évi általános választásán végzett tevékenységéről az alábbi beszámolót terjesztem a Tisztelt Országgyűlés elé.

Magyarország Alaptörvénye, a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Nektv.), valamint a Ve. rendelkezéseit a választási eljárás szereplőinek első alkalommal kellett alkalmazniuk a nemzetiségi önkormányzati képviselők választása során. A 2014. október 12-ére kitűzött nemzetiségi képviselő-választás 1994 óta a hatodik választás volt, amely azonban a korábbi választásokhoz képest jelentősen megújult jogszabályi környezetben zajlott. A Nektv. – a korábban a területi és országos választáson alkalmazott elektori rendszertől eltérően – a nemzetiségi önkormányzati képviselők választását minden szinten közvetlenné tette, így a nemzetiségi önkormányzati képviselők 2014. évi választása során, a regisztrált nemzetiségi választópolgárok nemcsak a települési, hanem a területi és az országos nemzetiségi jelöltekre és listákra is közvetlenül és ugyanazon a napon szavazhattak. További lényeges változás, hogy az Alaptörvény és a Ve. rendelkezései alapján a 2014. évben megválasztott nemzetiségi önkormányzati képviselők mandátuma – a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek megbízásával egyezően – öt évre szól.

I. A 2014. évi nemzetiségi önkormányzati képviselő-választás kitűzése

A Nemzeti Választási Bizottság a Ve. 309. § (1) bekezdésében foglalt hatáskörében eljárva a nemzetiségi önkormányzati képviselők 2014. évi általános választását a 1128/2014. számú határozatában 2014. október 12. napjára – a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek 2014. évi általános választásának napjára – tűzte ki.

A Nemzeti Választási Bizottság hivatkozott határozatának melléklete tartalmazza azon községek, városok és fővárosi kerületek felsorolását, ahol a Bizottság a települési választást kitűzte. Az új anyagi jogi rendelkezések alapján, a korábbi választásoktól eltérően, azokon a településeken került sor a települési nemzetiségi választás kitűzésére, ahol az adott nemzetiséghez tartozó személyek száma a 2011. évi népszámlálás adatai szerint legalább 25 fő. Mindezek alapján a Nemzeti Választási Bizottság 1745 településen összesen 2715 települési nemzetiségi választást tűzött ki, melyből 2146-ot tartottak meg.

A Nektv. szerint a területi nemzetiségi önkormányzati képviselők választását ki kell tűzni, ha a fővárosban, megyében kitűzött települési választások száma legalább tíz. Mindezek alapján a Nemzeti Választási Bizottság összesen 64 területi nemzetiségi választást tűzött ki, mely érintette Magyarország minden megyéjét és a fővárost.

Legnagyobb számban Budapesten került kitűzésre területi választás, összesen 12 nemzetiség tekintetében. A 64 kitűzött területi választásból 60 került megtartásra.

Az országos nemzetiségi önkormányzati képviselők választásának kitűzése nincs külön feltételhez kötve, így arra mind a 13 nemzetiség esetében sor került.

A Nemzeti Választási Bizottság a nemzetiségi önkormányzati képviselő-választás kitűzésére vonatkozó törvényi kötelezettségének teljesítésével összefüggésben szükségesnek látta iránymutatás kiadását arra vonatkozóan, hogy a 2011. évi népszámlálás során alkalmazott, úgynevezett személyi kérdőíven szereplő kérdések közül választójogi szempontból melyek minősülnek a nemzetiséghez tartozást egyértelműen kifejező kérdéseknek.

A Nemzeti Választási Bizottság a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásának kitűzésére irányadó egyes szabályok értelmezéséről szóló 14/2014. NVB iránymutatásban rögzített álláspontja szerint, a törvény szövegének nyelvtani értelmezéséből az következik, hogy a kitűzéshez szükséges statisztikai adatszolgáltatás alapját a kérdőíven szereplő azon kérdések képezhetik, melyek a közvetlen identitásazonosítást teszik lehetővé. A Nemzeti Választási Bizottság véleménye szerint, összhangban a jogszabályi rendelkezés jogalkotói indokolásával, az egy, illetve a több nemzetiséghez való tartozásra vonatkozó kérdésekre adott válaszok tükrözik egyértelműen az állampolgárok nemzetiségi identitásuk megvallására vonatkozó nyilatkozatát. A Nemzeti Választási Bizottság megítélése szerint az Alaptörvény és a Nektv. vonatkozó rendelkezései alapján, a nemzetiségi önazonossághoz való jog szerves része a nyelvhasználat is, azonban az ezzel kapcsolatos kérdésekre adott nyilatkozatok csak indirekt módon, közvetetten utalnak a nemzetiségi hovatartozásra.

A nemzetiségi önkormányzati választást a Nemzeti Választási Bizottság 2014. július 29-i ülésén tűzte ki 1128/2014. számú határozatával. A döntés ellen határidőben 3 jogorvoslati kérelem érkezett. A Kúria mindhárom döntésében helyben hagyta a Nemzeti Választási Bizottság határozatát, mely az irányadó jogszabályi rendelkezéseken kívül a 14/2014. számú iránymutatásban elfoglalt jogi álláspontra épült. A Kúria helyben hagyó döntéseiben a Bizottság határozata törvényes voltának kimondásán túl azt is rögzítette, hogy a Bizottság az iránymutatásban a Kúria által is osztott jogértelmezést fogadott el. Mindez azért bír kiemelt jelentőséggel, mert a jelenlegi jogszabályi környezet változatlan fenntartása esetén, 2019-ben is azokon a településeken kerül sor a települési nemzetiségi választás kitűzésére és ennek alapján a területi választásokra, ahol 2014-ben.

A kitűző határozat jogerőre emelkedésétől a választási szerveknek 10 hét, összességében 70 nap állt rendelkezésükre, hogy a nemzetiségi önkormányzati képviselők 2014. évi választását a megváltozott jogi szabályozásnak megfelelően szervezzék meg és bonyolítsák le.

II. A Nemzeti Választási Bizottság működése és eljárása

A nemzetiségi önkormányzati képviselő-választás során a Nemzeti Választási Bizottság a 2013. szeptember 30-án, az Országgyűlés által megválasztott 7 taggal, valamint az Országgyűlésben képviselőcsoporttal rendelkező pártok által megbízott 5 taggal látta el a jogszabályokban előírt feladatait. További tagok delegálására nem volt lehetőség, mivel a választási eljárásjogi szabályok szerint a nemzetiségi önkormányzati választáson jelölő szervezetek nem jogosultak tag megbízására a választási bizottságokba.

II/1. Jelölő szervezetek nyilvántartásba vétele, országos lista állítása

A nemzetiségi önkormányzati képviselők 2014. évi választásán összesen 147 nemzetiségi szervezet teljesítette a nyilvántartásba vételhez szükséges jogszabályi követelményeket, melyből 62-öt a Nemzeti Választási Bizottság, 85-öt pedig a területi választási bizottságok vettek nyilvántartásba.

Néhány alkalommal a nyilvántartásba vétel visszautasításra került, ami a legtöbb esetben a nemzetiségi szervezet bejelentésekor csatolt alapszabály hiányosságára vezethető vissza. Az alapszabály több esetben nem felelt meg a nemzetiségek jogairól szóló törvényben foglalt követelménynek, mely szerint annak tartalmaznia kell a megjelölt nemzetiség képviselőjének célként történő rögzítését. A Nemzeti Választási Bizottság a nemzetiségi szervezet jelölő szervezetként való nyilvántartásba vételét akadályozó tényezőnek tekintette továbbá, ha a nemzetiségi szervezet – a Nektv.-nek való megfelelése igazolása érdekében – bejelentéséhez nem a hatályos alapszabályát csatolta.

A Nemzeti Választási Bizottság jogerősen összesen 29, a hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelő, az anyagi és eljárásjogi feltételeket teljesítő országos nemzetiségi listát vett nyilvántartásba. A területi választási bizottságok által jogerősen nyilvántartásba vett területi nemzetiségi listák száma 111, a helyi választási bizottságok által jogerősen nyilvántartásba vett települési nemzetiségi önkormányzati képviselőjelöltek száma 12 143 fő volt.

II/2. A Nemzeti Választási Bizottság határozatai

A Nemzeti Választási Bizottság a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásának kitűzése – 2014. július 29. – és a választások országos listás eredményének jogerőssé válása – 2014. október 25. – között, 13 hét alatt 157 határozatot hozott.

Első fokú eljárás keretében meghozott határozatok

A Nemzeti Választási Bizottság elsőfokú szervként eljárva 149 határozat meghozataláról döntött. E döntések közül kiemelendő

- 76 határozat, mely a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán jelölő szervezetként történő nyilvántartásba vételről, illetve annak visszautasításáról rendelkezett;
- 31 határozat, mely az országos nemzetiségi listák nyilvántartásba vételére, illetve annak visszautasítására vonatkozik;
- 7 határozat, mely jogorvoslati kérelem (kifogás) elbírálása tárgyában született;
- 6 határozat, mely le nem adott ajánlóív miatt bírság kiszabásáról rendelkezett;
- 29 egyéb, hivatalból hozott határozat pl. választás kitűzése, listasorsolás, szavazólap adattartalmának jóváhagyása, az országos listás szavazás eredményének megállapítása.

A kifogások döntő többsége a választási kampány szabályainak megsértése tárgyában érkezett. Több nemzetiségi választáshoz kapcsolódóan is előterjesztésre került a Nemzeti Választási Bizottsághoz olyan jogorvoslati kérelem, melyben a beadványozók azt kifogásolták, hogy a nemzetiségi regisztráció során személyes adataik kampánycélú kiadását megtiltó nyilatkozatuk ellenére a jelölő szervezetként nyilvántartásba vett szervezetektől személyre szóló kampányanyagot kaptak. A beadványozók vélelmezték, hogy a jelölő szervezetek az ajánlásgyűjtés érdekében kapott névjegyzékadatokat a Ve. rendelkezése ellenére, közvetlen politikai kampány céljára is felhasználták, valamint, hogy személyes adataikkal visszaélés történt.

A Nemzeti Választási Bizottság ezért egy 2014. október 20-án elbírált beadvány alapján, jegyzőkönyvi döntéssel úgy határozott, hogy megkereséssel él a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság felé a kifogásban említett személyek adataival történő visszaélés tisztázása érdekében.

Másodfokú eljárás keretében meghozott határozatok

A Nemzeti Választási Bizottság másodfokú szervként döntően jelölő szervezet, nemzetiségi területi lista nyilvántartásba vétele és a területi választás eredménye tárgyában a területi választási bizottságok (a továbbiakban: TVB) által meghozott döntések ellen benyújtott jogorvoslati kérelmeket bírálta el és ezzel összefüggésben 8 határozatot hozott.

A Ve. rendelkezéseinek megfelelően, a 20 területi választási bizottság megállapította a területi nemzetiségi önkormányzati választás eredményét, valamint az országos nemzetiségi önkormányzati választás területi részeredményét. A választási bizottságok felkészült és a választási jogszabályoknak megfelelő munkavégzése eredményeként értékelhető az, hogy mindösszesen 3 jogorvoslati kérelem érkezett a

Nemzeti Választási Bizottsághoz a területi nemzetiségi önkormányzati választás eredményét megállapító TVB döntések ellen. A jogorvoslati kérelmek számos formai hiányosság okán érdemi vizsgálatra nem voltak alkalmasak, mely okok közül kiemelendő a pontos törvénysértés megjelölésének, valamint a törvénysértést alátámasztó bizonyíték csatolásának hiánya. A Nemzeti Választási Bizottságnak a Kúria által is megerősített jogi álláspontja szerint, a választási eredmény elleni jogorvoslat esetén a törvénysértés pontos megjelölése mellett annak bizonyítékait is olyan fokon kell megjelölni, illetve hivatkozni azokra, amelyek legalább a valószínűsítés szintjén alátámasztják az eredmény megállapítása során bekövetkezett jogsértéseket.

III. Jogorvoslatok a Nemzeti Választási Bizottság határozatai ellen

A Nemzeti Választási Bizottságnak a területi nemzetiségi önkormányzati választás eredménye elleni jogorvoslati kérelmeket elbíráló döntései ellen mindössze egy esetben kezdeményezték a Kúria eljárását. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a jogszabálysértés megjelölésének hiányára hivatkozva, érdemi vizsgálat nélkül utasította el.

A Nemzeti Választási Bizottságnak a nemzetiségi önkormányzati képviselők választási eljárása során hozott határozatai ellen összesen 15 esetben kezdeményezték a választási eljárás résztvevői a Kúria eljárását. A Kúria a 15 kérelemből 7 esetében folytatott le érdemi vizsgálatot és annak eredményeként 6 esetben tartotta megalapozottnak a Nemzeti Választási Bizottság döntését, míg egy esetben annak megváltoztatásáról döntött. A Kúria a 15 kérelemből 8-at érdemi vizsgálat nélkül utasított el.

IV. A 2014. évi országos nemzetiségi önkormányzati képviselőválasztás eredményének megállapítása

A Nemzeti Választási Bizottság az országos nemzetiségi önkormányzati választás területi részeredményét megállapító területi választási bizottsági döntések jogerőre emelkedését követően, 2014. október 22-én megállapította a 2014. évi országos nemzetiségi önkormányzati képviselők választásának eredményét a 13 nemzetiség vonatkozásában. A Nemzeti Választási Bizottságnak az országos nemzetiségi önkormányzati képviselők választása eredményének megállapítása tárgyában hozott 13 határozata ellen egyetlen jogorvoslati kérelem sem érkezett, így 2014. október 25-én, valamennyi, a Nektv. szerinti nemzetiség esetében jogerőre emelkedett az országos választás eredménye.

V. Jogalkalmazási tapasztalatok

A nemzetiségi önkormányzati választás során két alkalommal merült fel iránymutatás kiadásának szükségessége a választási szervek egységes jogértelmezése érdekében.

A választások kitűzését megelőzően és éppen ahhoz kapcsolódóan kezdeményezte a Nemzeti Választási Iroda elnöke iránymutatás kiadását, melynek eredményeképp a Nemzeti Választási Bizottság 2014. május 25-én megalkotta a már említett, a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásának kitűzésére irányadó egyes szabályok értelmezéséről szóló 14/2014. NVB iránymutatását.

Ezt követően, a választási eljárás végéhez közeledve a Nemzeti Választási Iroda a Ve. 323. § (4) bekezdése alapján leadott területi és országos listás nemzetiségi szavazólapok érvényessége tárgyában kezdeményezte a Bizottságnál iránymutatás kiadását. A Bizottság a 16/2014. számú iránymutatásában akként foglalt állást, hogy a nemzetiségi választópolgár nemzetiségi területi és országos listás szavazólapját – melyet olyan szavazókörben ad le, ahol nemzetisége települési önkormányzatának választására nem kerül sor – a szavazatszámoló bizottság szállítóborítékba zárja, függetlenül attól, hogy azt a választópolgár borítékba helyezte-e vagy sem, illetve a borítékot lezárta-e vagy sem. A Bizottság iránymutatásában rögzítette azt is, hogy külön törvényi rendelkezés hiányában, sem a boríték lezáratlansága, sem a boríték alkalmazásának hiánya nem keletkeztet érvénytelenségi okot e szavazatok esetében.

A választások során egyéb, a választási szervek tevékenységét érintő jogértelmezési kérdés nem merült fel, mely indokoltá tette volna iránymutatás kiadását, azonban a kitűzött és a megtartott nemzetiségi önkormányzati választásokkal kapcsolatban az alábbi tapasztalatokra kívánom felhívni az Országgyűlés figyelmét.

A nemzetiségi önkormányzati választás anyagi jogi szabályai szerint a települési nemzetiségi önkormányzati választást akkor kell kitűzni, ha a településen élő nemzetiségek száma a legutolsó népszámlálás során feltett kérdésekre adott válaszok alapján eléri a 25 főt, 2024. évtől a 30 főt. Mindezek alapján a jogalkotó a népszámlálás során, az ún. személyi kérdőíven szereplő kérdésekre adott válaszok alapján készített adatszolgáltatás függvényében teszi lehetővé a települési nemzetiségi választás kitűzését. A népszámlálási adatok alapulvétele egybeesik az általánosan követett európai gyakorlattal, ugyanakkor a választási szervek tapasztalatai alapján elmondható, hogy az adott településen élő nemzetiségek száma a 2011. évi népszámlálási adatok és a 2014. évben benyújtott nemzetiségi regisztrációs kérelmek alapján jelentős eltérést mutat. 50 olyan település volt, ahol a regisztráció alapján legalább 25 fő szerepelt egy adott nemzetiség névjegyzékében, azonban a népszámlálási adatok alapján nem kerülhetett sor a települési nemzetiségi képviselőválasztás kitűzésére. Ezzel szemben 569, a Bizottság által kitűzött települési választás nem került megtartásra, mert nem volt a megválasztható képviselők száma szerinti jelölt. Mindezek alapján megfontolandó egy, az Alaptörvénnyel összeegyeztethető olyan megoldás, mely más feltételhez köti a települési nemzetiségi választás kitűzését (pl. a nemzetiségi önkormányzat létrehozásának igénye felmérhető az adott településen regisztrált nemzetiségi választópolgárként nyilvántartott személyek számának alapulvételével).

VI. Összegzés

A nemzetiségi önkormányzati képviselők 2014. évi választása a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően, zökkenőmentesen és eredményesen került lebonyolításra. Ez az eredményes munka azonban nem valósulhatott volna meg a választási szervek, köztük a választási bizottságok fáradhatatlan, szakszerű és színvonalas munkája nélkül. Mindezek alapján a Nemzeti Választási Bizottság nevében köszönetemet fejezem ki valamennyi választási bizottsági tag és választási irodai munkatársnak a nemzetiségi önkormányzati képviselők választása során kifejtett munkájáért. A választási szervek e választás kapcsán végzett szakmai tevékenységükkel hozzájárultak ahhoz, hogy az Alaptörvényben foglaltaknak megfelelően, a hazánkban élő nemzetiségi honfitársaink sajátos kultúrájának, hagyományainak megőrzése, anyanyelvük ápolása, érdekeik képviselete egy demokratikus intézményrendszer, a nemzetiségi önkormányzatok útján valósulhasson meg.

Köszönetemet fejezem ki továbbá a Nemzeti Választási Iroda elnöke részére, hogy 2014-ben a nemzetiségi önkormányzati képviselők választása kapcsán negyedik alkalommal biztosította kiemelkedő színvonalon a választások precíz és pontos előkészítését, szakszerű lebonyolítását és a Nemzeti Választási Bizottság munkájának támogatását.

A megválasztott képviselőknek a következő öt évben végzett munkához sok sikert kívánok!

Kérem a Tisztelt Országgyűlést, hogy beszámolómat fogadja el.

Budapest, 2014. november 27.

Prof. Dr. Patyi András
a Nemzeti Választási Bizottság
elnöke

**NEMZETI VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG
ELNÖKE**

Iktatószám: NVB/1777-1/2014.

**Dr. Kövér László úr részére
az Országgyűlés elnöke**

Budapest
Kossuth tér 1-3.

1357

Tisztelt Elnök Úr!

A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 13. § (2) bekezdése alapján a Nemzeti Választási Bizottság elnöke a nemzetiségi önkormányzati képviselők 2014. évi általános választását követően beszámol az Országgyűlésnek a Nemzeti Választási Bizottság választáson végzett tevékenységéről.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezésben foglalt kötelezettségemnek eleget téve, mellékelten megküldöm a fenti tárgyban készített beszámolómat.

Budapest, 2014. november 27.

Megkülönböztetett tisztelettel:

Prof. Dr. Patyi András
a Nemzeti Választási Bizottság
elnöke

